

Kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse - Folkomröstning i Gävle kommun om vindkraftsetableringar

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att avslå väckt ärende.

Ärendet i korthet

Den 8 februari 2022 väckte Mattias Eriksson Falk (SD) ett ärende enligt 4 kap. 20 § kommunallagen i kommunalstyrelsen. Förslagen till beslut var

1. **Att** kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att en folkomröstning avseende vindkraftsetableringar i Gävle kommun ska hållas i samband med det allmänna valet den 11 september 2022.
2. **Att** kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att ge valnämnden i uppdrag att återkomma med plan för genomförande samt äskande om ekonomiskt tillskott för att folkomröstningen ska hållas i samband med det allmänna valet den 11 september 2022.
3. **Att** Gävle kommun i nya ärenden/ansökningar avseende vindkraftsetableringar inte hanterar frågan om vetorätt förrän resultatet av folkomröstningen har tillkännagivits.

Kommunfullmäktige beslutade i november 2021 att tillstyrka användning av vattenområde för vindkraft på områdena definierade som Utposten 2 samt Storgrundet (§6-7 KF 2021-11-22). Sedan dess har besluten överklagats och därefter avslagits av förvaltningsrätten.

När beslutet vinner laga kraft har då alltså Gävle kommun beslutat om vindkraft på områdena Utposten 2 och Storgrundet, vilket innebär att kommunen inte längre har rådighet i dessa frågor.

Inom den statsvetenskapliga forskningen råder det delade meningar huruvida kommunala folkomröstningar är ett bra instrument eller inte för demokratin. Men däremot råder det inga tvivel att det anses vara problematiskt om att hålla en folkomröstning och därefter inte följa folkomröstningens resultat.

Ska en folkomröstning ske bör då resultatet av folkomröstningen respekteras och följas även om folkomröstningen har en rådgivande roll. Utifrån en pedagogisk synpunkt kan det då bli svårt att förklara kommunens beslut ovan.

Kommunstyrelsen

Folkomröstningen kan alltså då inte handla om Utposten 2 samt Storgrundet vilket i sådana fall kan leda till en mycket stor otydlighet. Det kan riskera att urholka förtroendet för demokratin.

Kommunens möjlighet till att hantera ärenden/ansökningar gällande attsats 3, om kommunen ska anordna en rådgivande folkomröstning däremellan, kan bli väldigt svår att hantera. Enligt miljöbalken 16 kap. 4 § äger kommunen ett ansvar att uttrycka sitt ställningstagande till vindkraft. Kommunens ställningstagande krävs för domstolsbeslut i målet. Även om kommunen kan begära om uppskov så kan inte kommunen kräva uppskov i avvaktan på en rådgivande folkomröstning. Därför blir det särskilt svårt om att hantera en ansökan i både samrådsskedet och vid tillstyrkan.

Om folkomröstningen ska samförläggas med de allmänna valen i höst så är det ett brådskande ärende men rent valtekniskt går det att genomföra en folkomröstning. Att ha med i beräkningen är att samråd med den centrala valmyndigheten måste ske 3 månader innan valdagen. Rent kostnadsmissigt så finns det gamla beräkningar från SKR från 2013 som då visade att den själva beräknade genomsnittliga kostnaden låg på igenomsnitt 34 kr per medborgare och folkomröstning. Söderhamns kommun, där folkinitiativ har kommit in beräknar grovt att en folkomröstning på valdagen kan tänkas kosta 1 miljon kronor extra.

Beslutsunderlag

Initiativärende

KS-beslut

Näringslivskonsekvensanalys

Förvaltningsrättens dom 5455-21, 5462-21

Beslutet ska skickas till

Valnämnden

Anders Selander

Kommunsekreterare